

אורי אבנרי:

חזרה למיבצע סיני, 1956

רוב הקוראים את המילים האלה לא היו עדיין בחיים באוקטובר 1956, או שהיו צעירים מכדי לזכור את המאורעות, או שחיו בחו"ל. לכן, ההיסטוריה של מיבצע סיני נראית להם, כוודאי, כמעשה עתיקה ומשמעממת. מסופקני אם רבים מהם התפתו לחזות בסרט הבריטי המרתק על המיבצע, שהוקרן בשבוע שעבר על מירקע הטלוויזיה הישראלית. אם לא, חבל.

כי תוצאות מיבצע סיני — המילחמה היוזמה הראשונה של מדינת ישראל, 26 שנה לפני מילחמת-הלבנון — משפיעות כיום על כל חינו.

מיבצע סיני היה תפנית בחייה ובמעמדה של ישראל. הוא הכניס את ישראל רשמית וסופית למחנה המערבי הקולוניאלי, וכרה תהום בינה ובין התנועה הלאומית הערבית. כל המציאות של היום — המשך המילחמה עם העולם הערבי, כיבוש הגדה והרצועה, תקציב הביטחון הענקי האור — כל כל חלקה טובה, עיסקתה נשק עם איראן — נובעת מן המילחמה הזו. מיבצע סיני הוא מאורד לחשוב

● ב-1956 הלאים עבד אל-נאצר את חברת-המניות האנגלית-צרפתית, שניהלה את תעלת-סואץ.

● באוקטובר נפגשו נציגי צרפת, בריטניה וישראל בוויי לה מבורדת בקרבת פאריס, ושם הסכימו סופית על קנזניה — להתנפל על מצריים ולכי

כוש את התעלה. הסרט נסוב בעיקר על מה שהתרחש בפגעי שורת אלה.

● ב-29 באוקטובר פלש צה"ל לחצי האי סיני, הבריטים והצרפתים נחתו כוחות בריטיים וצרפתיים בעורף הצבא המצרי בפורט-סעיד.

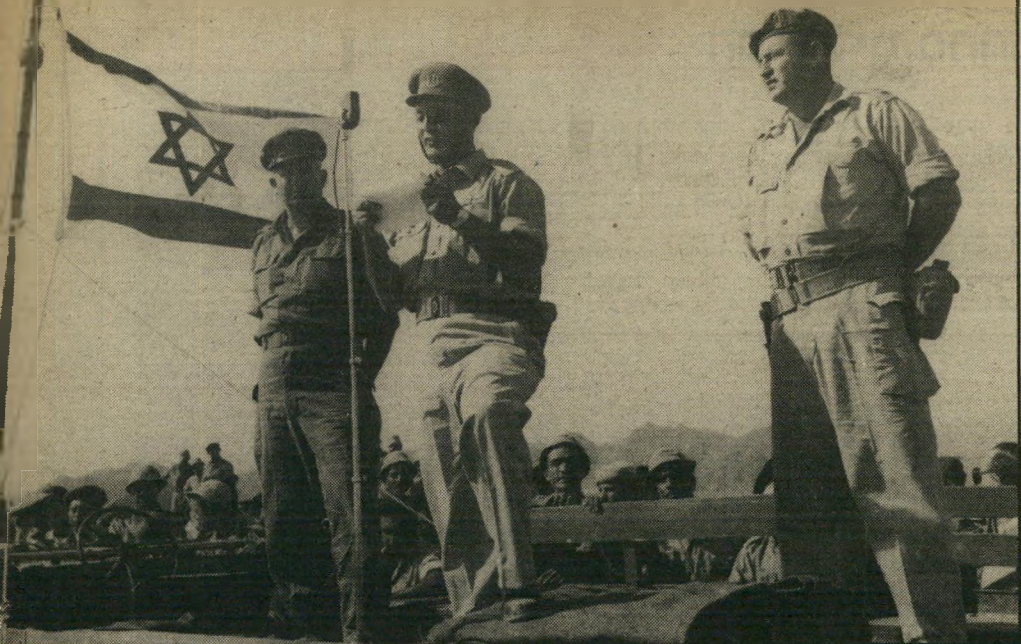
● ראשי ברית-המועצות איימו על שלוש המדינות כנשק גרעיני, והנשיא דווייט אייזנהואר בעיצומים כלכליים. תחת לחץ כפול זה התמוטטו הבריטים, ואחריהם גם צרפת וישראל. כל השטח שנכבש הוחזר, וגמאל עבד אל-נאצר הפך גיבור העולם הערבי כולו.

● אנשים נורמאליים נוטים לחשוב כי ראשי-המדינות הם יחידים-סגולה, חכמים ונכונים.

על כמה היבטים, שהתגלו באותו סרט.

● נגישה בוילה נידחת

רדם כל, כמה עובדות היסטוריות, למי שאינו זוכר: ביולי 1952 חוללו "הקצינים החופשיים" מהפכה בלי שפיקוח-דמים במצריים, גירשו את המלך פארוק והקימו מישטר חדש. האיש הרומי נאנטי היה סגן-אלוף גמאל עבד אל-נאצר, גבר יפה-תואר ובעל קסם אישי רב, כפי שנראה היטב בסרט. המשימה הראשונה של המישטר

משה דיין במיצערה-הניצחון בשארם-אל-שייח' (1956)*
בן-גוריון לא רצה כל-כך

מילחמת-השיחור האלג'ירית היתה התעוררות האוטנטית של עם כבוש ומושפל, מהפכה לאומית אמיתית. המחשבה שמהפכה כזאת, "פוכקה" על-ידי מישוה בקאהיר היתה אווילית מאין כמוה — פרי דימונים של

היה להם מגע עם גולים מצריים, והם האמינו שדי במכה צבאית אחת, כדי שהעם המצרי יפיל את מנהיגו. ● הצרפתים רצו להכריח את המצרים להחזיר את תמיכתם במורדי אלג'יריה, שפתחו שנתיים לפני-כן

וכי איך נחשוב אחרת? האם נוכל לתאר לעצמנו כי המדינות מנהלות כירי כסילים, המסוגלים לשלוח אותנו למילחמה ולמוות, לגזור על המונים שכול ונכות, מתוך טימטום גמור? הסרט הבריטי, שהיה מורכב כולו

מיבצע איזולת

שליטים קולוניאליים פושטי-רגל, שלא יכלו להשלים עם העובדה שעולמם עומד להתמוטט. (היא רומה למחשבת השליטים הקולוניאליים בירושלים, המאמינים כי המלך חוסיין יוכל לקנות את העם הפלסטיני בכסף). גם אילו נפל עבד-אל-נאצר — וזה היה בלתי-אפשרי — לא היה הדבר משנה בהואיזה את גורל המילחמה באלג'יריה. למעשה קרה, כמובן, ההיפך.

● איולת ישראלית

המטרה הישראלית היתה איד-יוטיה.

היתה דיס-פרופורציה נוראה בין ההישג המבוקש — פתיחת מיצרי טיראן — ובין הנזק הצפוי — הפיכת ישראל בעיני מאה מיליון ערבים לשותפה של שתי המדינות הקולור ניאליות העכורות, השנואות והכושיות.

בארבע השנים שבין מהפכה המצרית ובין מיבצע-סיני, יום המנהיג המצרי כמה וכמה יוזמות-שלום חשי איות. ברבות מהן היו מעורבים ישראל לים וציונים — ירוחם כהן, שהיה ידידו האישי של עבד-אל-נאצר; הר"ר נחום גולדמן ועוזרו ג'ז גולן; ועוד ועוד. כולן חובלו במתכוון על-ידי בן-גוריון, וחלקן גם על-ידי משה שרת.

אילו היתה המטרה היחידה פתיחת המיצרים, ניתן היה להשיג זאת בדרכים פוליטיות, במוסגרת של הסדר מדיני כולל. בן-גוריון לא רצה בכך, מסיבות משלו.

האידיוטיזם המלא של הגישה הישראלית מתגלה כאשר שואלים את השאלה המתבקשת: מה היה קורה אילו הצליחו הבריטים בזמיתם להפיל את עבד-אל-נאצר ולשים במקומו ממשלה של גולים. ירדי הבריטים: התשובה המובנת-מאליה: (המשך בעמוד 16)

מימין: אברהם יפה, מפקד חטיבה משמאל: אסף שמחוני אלוף פיקוד-הדרום.

במילחמת-שיחור גרולה, הסוציאליסטים, ששלטו אז בצרפת, ושהיו לאומנים קיצוניים, האמינו כי המרד האלג'ירי כולו הוא המצאה של עבד-אל-נאצר.

● ראשי ישראל טענו שהם רוצים להרוס את תשתית הפיראיון (להרוס את תשתית המחבלים, "בלשון מורנית יותר).

זה היה שקר. (שימעון פרס הוא האדם היחיד המשקף בסרט, גם אחרי 30 שנה. ואין זה מיקרה: הוא גם היחיד בשלטון. כל השותפים הצרפתיים והבריטיים סולקו מן הבימה לצמיתות למחרת המיבצע).

המטרה המעשית של בן-גוריון היתה לכבוש את שארם-אל-שייח' כדי לפתוח את מיפרץ-אילת לשיט הישראלי. אך מעבר לזה, רצה גם הוא להפיל את עבד-אל-נאצר, שנקרא — על פי פקודתו — בכל כלי-התיקשר רת הישראלים בשם "הרודן המצרי". ואת היתה המטרה העיקרית.

● אידיוטיזם מכאן ומכאן

המטרה הבריטית היתה אידיוטיה. שום עם אינו מפיל את המנהיג שלו, מפני שאויבים זרים רוצים בכך.

התנובה הטיבעית של כל עם היא הפוכה: להתלכד במיקרה כזה סביב המנהיג, גם אם אינו פופולארי, ואילו עבד-אל-נאצר כבר היה אז פופולארי מאוד-מאוד, מפני שהחזיר לעם המצרי אחרי מאות בשנים את כבודו האבוד. "הלאמת התעלה" היתה ניטוי לגאווה לאומית חדשה זו. ואילו הגולים, שעליהם סמכו הבריטים, נראו למצרים כחבורה של בוגדים עלובים, שירדי המישטר הרקוב הישן.

המטרה הצרפתית היתה אידיוטיה.

מעדויות של בעלי-הקנוניה עצמם, עדייראיה של המשא-והמתן ביניהם, אינו משאיר כל מקום לספק בעניין זה. כמעט כל המעורבים היו טיפשים גמורים.

● אוסף של טוטומים

ל כל אחת משלוש הממשלות היתה מטרה אחרת, וכל המטרות גם יחד היו אוויליות בצורה שכמעט לא-תיאמן כיום.

● הבריטים, בהנהגת סר אנתוני אידן, רצו להפיל את עבד-אל-נאצר.

מנכ"ל פרס עם ראשי-הממשלה ושרי-הביטחון בן-גוריון כמו מעשה-קונדס שובב